

# Hoeveel is er op federaal niveau nog nodig om in 2024 een totale overheidsinvestering van 3,5% van het bbp te bereiken?

Partij van de Arbeid van België - 23/6/2021

## 1. De doelstelling van de regering

De regering wil tegen 2030 een overheidsinvestering van 4% van het bbp bereiken, met een tussentijdse doelstelling van 3,5% tegen 2024. Het streefcijfer van 3,5% in 2024 staat duidelijk vermeld in de beleidsnota van de staatssecretaris voor Herstel, Thomas Dermine<sup>1</sup>

Waar staan we vandaag? Staatssecretaris Eva De Bleeker bezorgde ons deze tabel waarin het percentage overheidsinvesteringen (bruto-investeringen in vaste activa) wordt uitgesplitst voor 2019, het laatst beschikbare jaar.

**Tabel 1 - Uitsplitsing van het percentage overheidsinvesteringen<sup>2</sup>**

Formation brute de capital fixe	en millions EUR		en % du PIB	
	2018	2019	2018	2019
Total des administrations publiques	12.180,7	12.518,5	2,6	2,6
Entité I	2.074,2	2.257,4	0,5	0,5
Entité II	10.106,5	10.261,1	2,2	2,2
Communautés & Régions	6.313,3	6.636,2	1,4	1,4
<i>Communauté flamande</i>	3.660,2	3.874,6	0,8	0,8
<i>Communauté française</i>	1.038,6	1.055,4	0,2	0,2
<i>Région wallonne</i>	639,5	744,3	0,1	0,2
<i>Région de Bruxelles-Capitale</i>	739,0	734,7	0,2	0,2
<i>Communauté germanophone</i>	5,2	3,4	0,0	0,0
<i>Commission communautaire flamande</i>	14,3	21,1	0,0	0,0
<i>Commission communautaire française</i>	38,1	16,9	0,0	0,0
<i>Commission communautaire commune</i>	2,6	3,1	0,0	0,0
<i>Unités interrégionales / Non réparti</i>	175,9	182,8	0,0	0,0
Pouvoirs locaux	3.793,2	3.624,9	0,8	0,8

Het bedrag van 12,519 miljard euro is inderdaad terug te vinden in het jaarverslag van de Nationale Bank<sup>3</sup>. Ook voor 2020 vindt men een bedrag van 11,693 miljard euro, maar dit is een voorlopige raming.

## 2. Bedrag van de investeringen die moeten gebeuren om de 3,5% te bereiken

Volgens de Algemene beleidsnota van Dermine moeten, om 3,5% van het bbp te bereiken, de overheidsinvesteringen toenemen van 12 miljard in 2019 tot 17 miljard in 2024.<sup>4</sup>

In onze berekeningen komen wij uit op een iets hoger cijfer van 17,85 miljard (zie tabel 2).

Hoeveel extra investeringen zijn nodig om dit doel te bereiken?

Volgens Dermine, zoals vermeld in zijn beleidsnota<sup>5</sup> en zijn powerpoint (zie grafiek 1), betekent dit een toename van de overheidsinvesteringen met **13,1 miljard** over de periode 2020-2024<sup>6</sup>

1 De Kamer van volksvertegenwoordigers, document 1580/006, blz. 4.

2 Antwoord van de staatssecretaris van Begroting op parlementaire vraag nr. 28, gesteld op 13/01/2021 door Marco Van Hees.

3 Nationale Bank van België, *Jaarverslag 2020* Statistische bijlage, tabel 20, blz. 24.

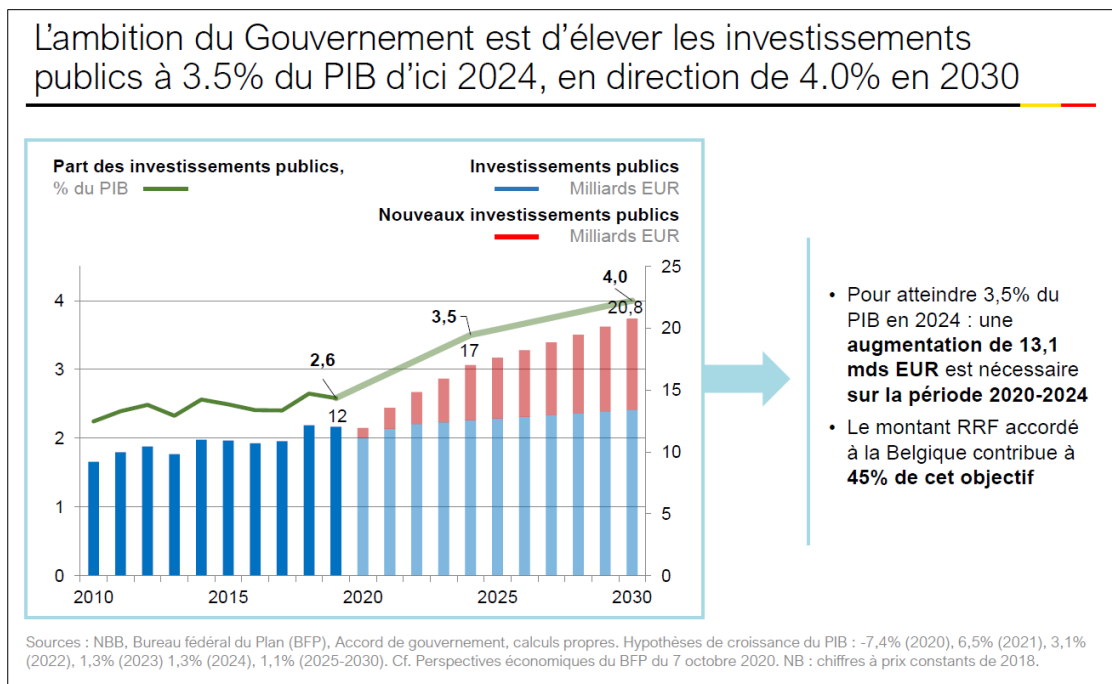
4 Kamer van volksvertegenwoordigers, document 1580/006, blz. 4.

5 Algemene Beleidsnota Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid, 04/11/2020, blz. 4.

6 Algemene Beleidsnota Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid, 04/11/2020, blz. 4

We weten niet hoe Dermine aan dit bedrag is gekomen. Maar volgens onze berekeningen (zie tabel 2) ligt het bedrag veel hoger: er zou **16,18 miljard euro** aan extra investeringen in 2021-2024 nodig zijn om het percentage van 3,5% te bereiken.

### Grafiek 1 - Ambitie van de regering in de powerpoint van Thomas Dermine<sup>7</sup>



### Tabel 2 - Berekening van de extra investeringen om het percentage van 3,5% te bereiken<sup>8</sup>

Calcul du PIB	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Hausse réelle du PIB		-6,3%	5,5%	3,3%	1,6%	1,5%
PIB à prix constants (M€)	476.203	446.202	470.744	486.278	494.059	501.469
Déflateur du PIB		1,1%	2,2%	1,9%	1,7%	1,7%
<b>PIB à prix courant (M€)</b>	<b>476.203</b>	<b>451.111</b>	<b>481.100</b>	<b>495.517</b>	<b>502.458</b>	<b>509.994</b>

Investissements	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2021-24
PIB à prix courant	476.203	451.111	481.100	495.517	502.458	509.994	
Taux d'investissement (%)	2,6%	2,6%	2,8%	3,0%	3,3%	3,5%	
Total des investissements (M€)	12.518	11.693	13.562	15.094	16.446	17.850	
<b>Hausse par rapport à 2020 (M€)</b>			<b>1.869</b>	<b>3.401</b>	<b>4.753</b>	<b>6.157</b>	<b>16.180</b>

De berekeningen in tabel 2 bepalen eerst het bedrag van het bbp volgens de laatst beschikbare gegevens. Vervolgens gaan we uit van een overheidsinvesteringspercentage van 2,6% in 2020 en verhogen we dit percentage lineair tot 3,5% in 2024. Door dit percentage met het bbp te vermenigvuldigen verkrijgen we de jaarlijks nodige totale investering.

Vervolgens berekenen we voor elk jaar de extra investering die ten opzichte van 2020 moet gebeuren. In de periode 2021-2024 bedragen de extra investeringen in totaal **16,18 miljard euro**.

## 3. Bedrag van de investeringen die naast de EU-geldpot moeten gebeuren

Het Europees herstelplan bezorgt België 5,9 miljard euro.

<sup>7</sup> Uittreksel uit de powerpoint van Thomas Dermine *Plan voor Herstel en Veerkracht*, d., blz. 4.

<sup>8</sup> Bronnen voor de berekening van het bbp: Nationale Bank, juni 2021 <https://www.nbb.be/nl/artikels/economische-projecties-voor-belgie-voorjaar-2021>, behalve voor het jaar 2024, Planbureau, juni 2021 <https://www.plan.be/databases/PvarModal.php?VC=MODKERN&DB=MOD&lang=fr&XT=>. Bronnen voor de overheidsinvesteringen: *Jaarverslag 2020* Statistische bijlage, tabel 20, blz. 24.

Om de door Dermine vastgestelde 13,1 miljard euro te bereiken, blijft er **7,2 miljard** te financieren door de federale regering en de regeringen van de deelentiteiten.

Om de door ons vastgestelde 16,2 miljard euro te bereiken, blijft er nog **10,3 miljard** over dat de federale regering en de regeringen van de deelentiteiten moeten bekostigen.

#### **4. Bedrag van de extra investeringen die op federaal vlak moeten gebeuren**

Wat is het federale aandeel van de extra 7,2 miljard of van de 10,3 miljard?

In het regeerakkoord staat dat "de federale overheid zijn deel zal doen, rekening houdend met zijn huidige aandeel binnen de publieke investeringen."<sup>9</sup>

Zoals vermeld in tabel 1, vertegenwoordigen de investeringen van entiteit I **18%** van de totale overheidsinvesteringen (2.257,4 / 12.518,5 miljoen € = 18%).

Als we die verhouding van 18% toepassen, vertegenwoordigt het federale aandeel van de 7,2 miljard euro (raming Dermine) **1,3 miljard €** voor de periode 2021-2024.

Als we deze verhouding van 18% toepassen, vertegenwoordigt het federale aandeel van de 10,3 miljard euro (onze raming) **1,9 miljard** voor de periode 2021-2024.

#### **5. Hoeveel ontbreekt er in de federale begrote investeringen?**

##### **a) Op basis van de eerste schatting van Dermine**

Zoals in punt 4 is aangegeven, bedraagt het aandeel van de federale investeringen dat buiten het Europees manna moet worden uitgevoerd, 1,3 miljard euro voor de periode 2021-2024.

Op basis van een lineaire groei zou de federale overheid dus bijkomende investeringen moeten doen (bovenop het Europese manna) ten belope van 130 miljoen euro in 2021, het dubbele in 2022, het drievoudige in 2023 en het viervoudige in 2024 (zie tabel 3, lijn A).

Als we echter kijken naar de investeringen die zijn opgenomen in de meerjarenbegroting van de federale regering (drie posten, scanners, renovatie van gebouwen en de kazernes van de toekomst), komen we uit op slechts 231 miljoen euro (zie tabel 3, regel B).

Er is dus een tekort van **1,069 miljard** aan investeringen (zie tabel 3, regel C) voor de federale overheid om haar investeringsaandeel van de 3,5%-doelstelling te bereiken %.

**Tabel 3 - Verschil tussen vereiste en begrote investeringen**

<b>Au niveau fédéral</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2021-24</b>
<b>A. Investissements à ajouter pour respecter l'objectif de 3,5 % (M€)</b>	<b>130</b>	<b>260</b>	<b>390</b>	<b>520</b>	<b>1.300</b>
<i>Scanners</i>	<i>0,000</i>	<i>23,900</i>	<i>4,000</i>	<i>18,400</i>	<i>46,300</i>
<i>Rénovation des bâtiments de l'État (Régie des bâtiments)</i>	<i>1,210</i>	<i>12,137</i>	<i>46,745</i>	<i>61,307</i>	<i>121,399</i>
<i>Quartiers du futur (Défense)</i>	<i>0,000</i>	<i>1,210</i>	<i>25,410</i>	<i>36,300</i>	<i>62,920</i>
<b>B. Investissements budgétés par le fédéral (hors RRF)</b>	<b>1</b>	<b>37</b>	<b>76</b>	<b>116</b>	<b>231</b>
<b>C. Différence A – B</b>	<b>129</b>	<b>223</b>	<b>314</b>	<b>404</b>	<b>1.069</b>

##### **b) Op basis van onze eerste schatting**

Als wij de begrote investeringen van de regering vergelijken met onze eerste raming, blijkt het tekort nog groter uit te vallen. Zoals blijkt uit tabel 4, bereikt het **1,669 miljard**.

**Tabel 4 - Verschil tussen vereiste en begrote investeringen**

<sup>9</sup> Regeerakkoord, 30 september 2020, blz. 31.

<b>Au niveau fédéral</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2021-24</b>
<b>A. Investissements à ajouter pour respecter l'objectif de 3,5 % (M€)</b>	<b>190</b>	<b>380</b>	<b>570</b>	<b>760</b>	<b>1.900</b>
<i>Scanners</i>	<i>0,000</i>	<i>23,900</i>	<i>4,000</i>	<i>18,400</i>	<i>46,300</i>
<i>Rénovation des bâtiments de l'État (Régie des bâtiments)</i>	<i>1,210</i>	<i>12,137</i>	<i>46,745</i>	<i>61,307</i>	<i>121,399</i>
<i>Quartiers du futur (Défense)</i>	<i>0,000</i>	<i>1,210</i>	<i>25,410</i>	<i>36,300</i>	<i>62,920</i>
<b>B. Investissements budgétés par le fédéral (hors RRF)</b>	<b>1</b>	<b>37</b>	<b>76</b>	<b>116</b>	<b>231</b>
<b>C. Différence A – B</b>	<b>189</b>	<b>343</b>	<b>494</b>	<b>644</b>	<b>1.669</b>